

К. Є. Двойних,

к. е. н., докторант, Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

ЕТНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ РЕСУРСНОЇ ІНВАРІАНТНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

K. Dvoynykh,

PhD (Economics), Doctoral candidate, Odessa national university

THE ETHNOLOGICAL ASPECT OF INVESTMENT PROCESSES RESOURCE INVARIANCE

Стаття присвячена проблемі встановлення казуального зв'язку між динамікою етнічних процесів (колективної психології та стереотипів поведінки) та інвестиційними перспективами в сучасній світовій економіці (домінування семантичної складової над політекономічною). В умовах сільової економіки етнічний феномен має розглядатися як невід'ємна частина годувально-го ландшафту (екологічної ніші). Встановлення взаємовідносин між етнічними процесами та ефективністю інвестицій потребує розробки відповідних теоретичних та методологічних засад. У цьому контексті в статті розв'язується локальна задача — розглянути вплив векторних ознак та феномену лінійного прискорення стосовно етнічних процесів на інваріантну остійність міжнародних інвестицій. Усвідомлення вагомості цих факторів дозволить визначити найбільш проблемні ділянки наукового пошуку у відповідному напрямі, а також зосередити увагу на перспективних "точках росту" в дослідженні інвестиційних процесів в сучасній економіці. Насамперед, це стосується ключової проблематики сільової економіки, як своєчасно усвідомити, яка саме діяльність є правильною замість того, щоб намагатися більш ефективно виконувати заздалегідь визначені та відомі операції.

The article is devoted to casual interrelation establishment common problem between ethnical processes (collective psychology and behavior stereotypes) dynamic and investment perspectives in modern world economy conditions (the semantic essence dominating over the political economy one). In the neo-economy conditions dominating the ethnical phenomenon is being considered as an essential part of feeding landscape (ecological niche). Therefore, the immediate (direct) interrelation establishment between ethnical processes and investment effectiveness is requiring its own theoretical and methodological basis working out. In this context in the article is solved the local problem: to consider the ethnical processes vector features and linear acceleration phenomenon influence on international investments invariant stability. Their importance understanding permits to define the most problematical spheres for known direction science search. But also: to focus researching attention into investment sphere perspective resonance points. Primarily, it concerns to basic answer of neo-economy key question: not how more effectively provide apriority defined and known operations, but how to understand promptly — which from a number of possible kinds of activities are the right ones.

Ключові слова: світова економіка, інвестиції, годувальний ландшафт, екологічна ніша, моделювання, суперетнос, етнічні процеси.

Key words: World economy, investment, feeding landscape, ecological niche, simulation, super-ethnos, ethnical processes.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Будучи економічним інваріантом, етнічний чинник має суттєвий потенціал для прогнозу та моделювання інвестиційних процесів. Цей потенціал необхідно досліджувати, закладаючи теоретичні та методологічні основи. Насамперед, це стосується використання суто специфічних характеристик етнічних процесів в умовах

сучасної світової економіки. Як природне джерело енергії етнос є інваріантом відносно всіляких підходів до кількісного та якісного оцінювання ступеня його прояву. Звідси виникають різноманітні проблеми з коректністю інтерпретації численних фактичних даних, отриманих в цих системах виміру, але не скоригованих з головним — джерелом енергії, проявом якої насправді

і обумовлена поява цих багатьох фактів [1, с. 48—85; 2, с. 303—354; 3, с. 195—243]. Беручи до уваги, що етнічний процес є процесом споживання та кругообігу природної енергії в рамках певної екологічної ніші, можна стверджувати, що їм (етнічним процесам) притаманна суттєва дивергенція, незалежна від конкретної системи координат. Тому науковий розгляд економічного прояву етнічного феномена не є обмеженим чіткими рамками окремих дисциплін. Саме це потребує введення ознак інваріантності у науковий пошук. Оскільки дивергенції потоку енергії є неодмінно притаманною інваріантна ознака лінійного прискорення, то саме на цій основі варто формулювати етнологічну інваріантність інвестицій для світової економіки. Відповідні ознаки етнічних процесів є фактичним критерієм гарантії стратегічної ефективності інвестицій. Являючись певними інваріантами в умовах сучасної світової економічної біфуркації, характеристики етнічних процесів стають своєрідними дороговказами для досягнення цілей економічної діяльності людства. Однією з ключових цілей пошуку інвестиційних інваріантів є чітке розмежування юридичної та фактичної приналежності ресурсів з метою подальшого моделювання та адекватного прогнозу на цій основі.

Аналіз останніх досліджень свідчить, що будь-яких системних вивчень проблематики етнологічної інваріантності в інвестиційних процесах здійснено не було. Отже, це об'єктивно створювало концептуальну проблему і перешкоду в плані оцінки потенціалу та ефективності будь-якого інвестиційного проекту. Особливо, в умовах сучасної світової економіки. В принципі неможливо казати про дослідження ролі лінійного прискорення та векторних ознак етнічних процесів, що могли б визначити таку інваріантність як запоруку ефективності підходів до прогнозу в сучасній світовій економіці. Відомі джерела дозволяють лише фрагментарно "витягнути" в окремих прикладних ділянках системну проблематику розмежування приналежності ресурсів, а тим більш, у контексті взаємодії етнічних та інвестиційних процесів. Зокрема це праці Д.Б. Богоявленської, В.І. Вернадського, Л.М. Гумільова, О.О. Меняйлова, Л.В. Мілова [4], О.С. Панаріна, О.С. Паршева, Ю.П. Платонова [5, с. 89—110] та інших. Звернемо увагу, що праці відомих авторів належать до специфічних наукових сфер, а отже, безпосереднього значення етнологічної інваріантності інвестиційних процесів для перспектив сучасної світової економіки цими дослідженнями встановлено не було.

МЕТА СТАТТІ

Метою цієї статті є визначення специфіки етнологічної інваріантності інвестицій на основі векторних ознак етнічних процесів, включаючи феномен лінійного прискорення у споживанні природної енергії етнічними колективами.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Етнічний вектор у будь-якій системі виміру відображує наявність мети, яка формується етнічною колективною психологією, а поточні стереотипи економічної поведінки при цьому визначають інтенсивність споживання природної енергії [1, с. 73—75]. Тому динаміка етні-

чного вектора у часі означає зміну інтенсивності споживання такої енергії, тобто фактично прискорення її етнічного струму. Абсолютний вектор видів господарської діяльності етносу моделює швидкість споживання природної енергії етносом в кожний момент часу. Сам цей вектор також змінюється у часі, отже, характерною ознакою (критерієм) етносу є саме прискорення як зміна інтенсивності споживання енергії із природного кругообігу. Іншими словами, поки етносу притаманне лінійне прискорення, це означатиме його фактичне існування як самостійної системної цілісності. Втрата такого прискорення — це руйнування етносу як сталої системи. При цьому вкрай важливо відзначити, що стосовно поведінки етнічного вектора в багатомірному просторі видів господарської діяльності мова йде саме про лінійне прискорення, обумовлене внутрішньою динамікою етнічних доміант. Це зауваження пов'язане із можливістю виникнення в етнічного вектора доцентрового прискорення, обумовленого його адаптацією під впливом зовнішніх факторів мотивації [1, с. 72].

Причиною появи такого фізичного явища, як прискорення, завжди є певна сила. В свою чергу, сила є похідною від енергії або виконаної роботи, а у випадку етногенезу йдеться саме про імпульс енергії в одній точці простору земної поверхні. Тобто всій групі етносів, що належать до одного суперетносу, буде притаманним однакове прискорення. Варто підкреслити, що йдеться не про швидкість споживання природної енергії, а саме: про зміну інтенсивностей такого споживання, оскільки причина цього — сила, яка в свою чергу спричиняє прискорення енергетичних процесів [2, с. 376—461]. Різні ж первинні сили природних імпульсів енергії обумовлюють формування різних суперетносів, адже відмінні швидкості циклічного обертання енергії можуть бути синхронізовані у часі, а різні прискорення — ні. Саме в прояві різних за значеннями прискорень полягає сутність існування потенційних бар'єрів між суперетносами як різними етнокультурними просторами, в рамках яких здійснюється економічна діяльність. Етноси з одного суперетносу мають однакове спільне прискорення, до того ж вони спаяні спільною роботою, виконаною в історичному часі. Виконання роботи також стає можливим лише внаслідок докладання сили (енергетичного імпульсу або поштовху, спричиненого проривом природної енергії), а саме сила є причиною прискорення. Тобто однакове прискорення являє собою прямий наслідок виконання всередині суперетносу спільної роботи і, відповідно, однозначний критерій суперетносу, до того ж формуючий його потенційний бар'єр [3, с. 258—301].

Таким чином, вектор етносу — це завжди вектор прискорення, а не інтенсивності процесів споживання, обміну та трансформації природної енергії в ході економічної діяльності. Цей вектор є фізичною відмінністю етносу. Він забезпечує компліментарність його членів відносно інших етносів із "свого" суперетносу, а також енергетично відмежовує його від етносів, що входять до інших етнокультурних просторів [2, с. 321—332]. Відповідно, всередині суперетносу між собою окремі етноси цілком можуть відрізнятися за інтенсивністю споживання і трансформації енергії, але прискорення в них буде однаковим, адже причиною виникнення суперет-

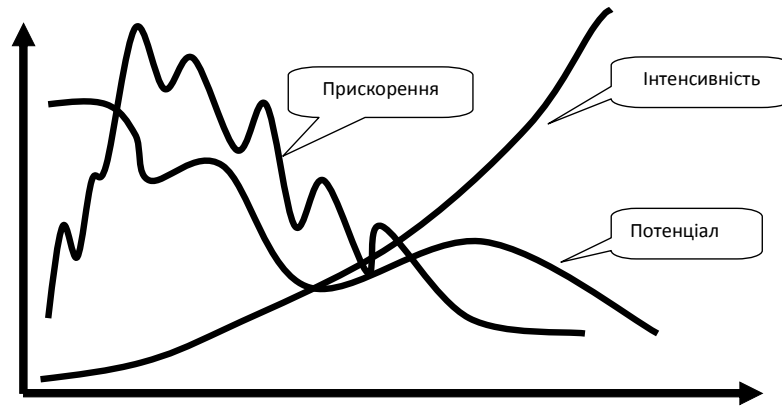

Рис. 1. Графічне моделювання економічної діяльності етносів

носу є один імпульс як початкова сила. При цьому загальна швидкість розрядки енергетичного потенціалу суперетнічної системи додатково також буде залежати від рівня енергетичної протидії з боку зовнішнього середовища. Але спільне прискорення, як пропорційна зміна інтенсивностей споживання енергії в рамках суперетносусу, завжди буде зберігатися. Однакове прискорення для етносів в межах суперетносусу буде означати, що розрядки енергетичних потенціалів окремих етносів відбуватимуться пропорційно. Тобто приблизно пропорційними будуть всі економічні процеси і тенденції. Оскільки енергетичний потенціал етносу розподілено в часі і просторі, то в економічній практиці це буде означати наявність між певними економічними подіями в житті етносів із одного суперетносусу відповідних пропорційних часових проміжків [1, с. 328—330; 6, с. 421—434].

Тепер стає очевидним, що відомі графіки щодо динаміки напруженості суперетнічних систем [1, с. 74] — це фактично відображення прискорень, тобто змін інтенсивностей споживання енергії в процесі економічної діяльності в історії кожного суперетносуса. Це виглядає цілком логічно, оскільки з економічної точки зору очевидно, що в міру розвитку техносфери і розширення виробництва загальна інтенсивність у споживанні енергії має тільки зростати. Тому профіль графіка напруженості суперетносусу — це графік похідної від розрядки його енергетичного потенціалу [6, с. 276—284; 7, с. 101—120]. Відповідний графік є графіком саме зміни швидкості (інтенсивності) споживання природної енергії, але ніяк не самої швидкості такого споживання (рис. 1).

Інтенсивність споживання природної енергії, тобто рівень тиску господарської діяльності на певний ландшафт, можна визначити (звичайно, гіпотетично, адже процеси етногенезу йдуть постійно) шляхом інтегрування функції лінійного прискорення етнічного вектора по часу. Графік такої швидкості цілком природно матиме вигляд зростаючої функції, що і буде підтверджувати висновок стосовно того, що напруженість суперетнічної системи та економічний тиск на ландшафт є обернено пропорційними величинами [2, с. 520—523]. Тобто ослаблення енергетичної напруженості в етнокультурному просторі призводить саме до підсилення енергетичного тиску на власний природний ландшафт внаслідок певних незворотних трансформацій в системі ведення господарства. Зменшення до мінімуму значень

рівнів лінійного прискорення етнічного вектора на графіку фактично означатиме повне руйнування потенційного бар'єру суперетнічної системи. Це буде означати, що етнічна система становитиметься енергетично розрядженою і по відношенню до зовнішнього середовища набуватиме ознак потенційної ями, що в економічному тлумаченні відповідатиме постійному прагненню до нестримного зростання споживання енергії у всіляких формах [8, с. 310—415].

Таким чином, у відповідності до моделі суперетнічної системи головними ознаками, які визначають принципів економічні відмінності суперетносусів (етнокультурних просторів) між собою, є:

1. Інтенсивність споживання і трансформації природної енергії до техносфери, що цементує кожний етнос зсередини, оскільки формує техносферу із чіткою культурною приналежністю результатів праці.

2. Динаміка етнічного вектора як прискорення інтенсивності споживання енергії, що забезпечує дискретність етносу як системної цільності при зовнішніх економічних контактах.

З економічної позиції кожний етнос як енергетичний потік характеризується не тільки квотою (колективна психологія) і схемою (стереотипи поведінки) споживання природної енергії впродовж свого існування, але й також віддачею цієї енергії у навколишній світ. Тобто виконаною роботою чи просто певними видами діяльності, які не привели до створення чогось нового, але все одне потребували енергетичних витрат — наприклад, воєнні дії. Крізь економічну призму етнічний колектив може бути охарактеризований співвідношенням між природною енергією, що надходить до нього (вимірною навіть у калоріях), і виходом трансформованої енергії у вигляді певних дій, які мали місце, або виконаної роботи, результати чого мають чітку етнокультурну приналежність [9, с. 9—105]. Економічний феномен етносу проявляється в тому, що з плином часу зазнають змін не тільки кількісні показники або якість виконуваної членами етнічного колективу господарської роботи, а змінюється питома вага тієї частини енергії із загального її потоку, яка спрямована на виведення речовини із циклів конверсії біоценозів і, відповідно, наділення результатів її переробки властивостями етнокультурної приналежності. Люди не перестають працювати та споживати енергію чи речовину, однак результати їх праці поступово змінюють свої характеристики, пов'язані саме із психологічним їх сприйняттям. А це оз-

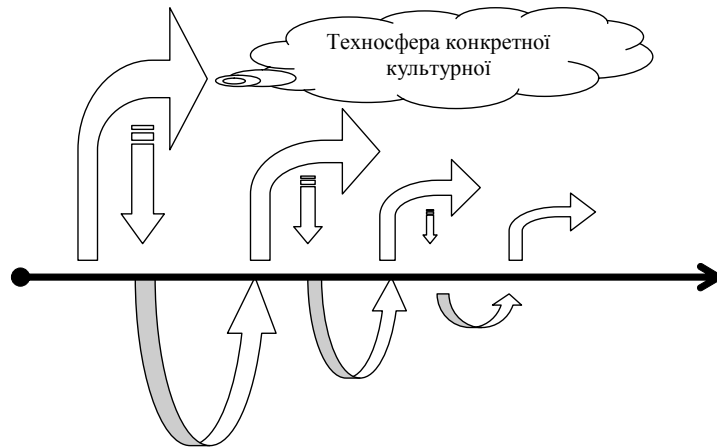

Рис. 2. Модель структурної трансформації енергетичного потоку

начає, що змінюється частина енергії із загального потоку, яка спрямовується саме на ці цілі [6, с. 246—266]. Саме така зміна психологічних характеристик результатів людської праці і є проявом етнічної динаміки в процесі господарської діяльності (рис. 2).

Таким чином, оскільки етнос являє собою енергетичний потік, розподілений у просторі та часі, то під поняттям "розрядка енергетичного потенціалу" варто розуміти не зменшення самого потоку енергії, що проходить і трансформується через членів етнічного колективу впродовж всієї їх господарської діяльності в поколіннях, а скорочення витрат енергії на створення матеріально-технічних цінностей та формування інтелектуальних надбань з власною культурною приналежністю. При цьому, з точки зору проходження загальних потоків енергії, інтенсивність її споживання може бути будь-якою. Вона може як зростати, так і скорочуватися, але саме віднесення частини цієї енергії через працю до конкретного етнокультурного простору — це зовсім інший процес. Зменшення потоку на моделі "розрядки енергетичного потенціалу" пов'язане не із загальним споживанням енергії етнічним колективом як таким, а саме, з тією її частиною, що трансформується в результаті праці з певною культурною приналежністю [1, с. 32—47]. При цьому слід відзначити, що загальне споживання зовнішньої енергії без подальшої "видачі" її у вигляді трудових досягнень з відповідною культурною приналежністю може зростати дуже сильно, адже технічна підтримка всього створеного раніше потребуватиме розходу на себе більшої частини наявного енергетичного потоку. Практичним підтвердженням того, що саме вектор (прискорення) утворює потенційний бар'єр суперетнос, визначаючи тим самим його дискретність, може бути досвід роботи міжнародних благодійних фондів. Мова йде про так звані феномен "гуманітарних інвестицій", що фактично являє собою технологію вирішення міжнародним фінансовим капіталом своїх економічних завдань через безпосередній вплив на етнічні характеристики. Для світового корпоративного капіталу необхідна максимально можлива відкритість економічних систем, але очевидно, що він швидко "зрозумів", що виключно привабливих декларацій чи навіть раціональних економічних дій для здійснення цього вкрай недостатньо. Світова економічна система не змогла для себе розв'язати таке завдання, не почавши ціло-

ву безпосередню роботу з етнічними чинниками [1, с. 179—270; 3, с. 357—408; 9, с. 232—273]. Відповідні проекти за своїм спрямуванням мали за мету трансформацію не етнічних характеристик як таких, а саме: етнічних векторів, що всередині кожного етносу відповідають за утилітарно немотивоване формування цілі. Тим самим світовий капітал фактично ламав міжетнічні потенційні бар'єри. Це також є емпірично зафіксованим у новітній історії фактом: світовому капіталові так було потрібно, а сутність його така, що він ніколи не помиляється у виборі найбільш прагматичного та ефективного напрямку дій. У свою чергу, ліквідація векторних характеристик для потоку енергії перетворює його в ротор ринкового поля [3, с. 270—277], який:

- не має власного напрямку просування, обумовленого наявністю певної внутрішньої цілі, незалежної від зовнішніх чинників;
- постійно поглинає етнічну енергію з можливих її джерел для підтримки свого існування, перетворюючись на потенційну яму;
- стає легкокерованим через докладання незначних зовнішніх зусиль.

Цей ротор фактично вже як би вийшов за межі свого оригінального етнічного потоку енергії (інтенсивність споживання енергії вже далеко не та), він не пов'язаний з ним надто міцно, а тому стає вразливим для будь-якого зовнішнього впливу з боку інших енергетичних потоків та областей з різними значеннями енергетичної щільності (економічних полів суперетносів). Нагадаємо, що в наглядній економічній інтерпретації ротор проявляється в тому, що члени певного етнічного колективу починають віддавати перевагу тим видам професійної діяльності, що на поточний момент чітко обумовлені зовнішніми факторами ринкової мотивації. Саме тому поведінка етнічного вектора в моделі набуватиме характеру ротора, що обертається. Ті ж самі фактори також свідчать і про відсутність захисних потенційних бар'єрів етносів. Це все означає, що саме етнічний вектор є причиною утворення, існування та підтримки такого потенційного бар'єра для етнічного колективу в процесі прояву його економічної активності [10, с. 40—97].

Таким чином, дискретність кожного етносу як енергетичного струму обумовлена його власним прискоренням як динамікою етнічного вектора. Причиною цього прискорення виступає сила як імпульс первинної при-

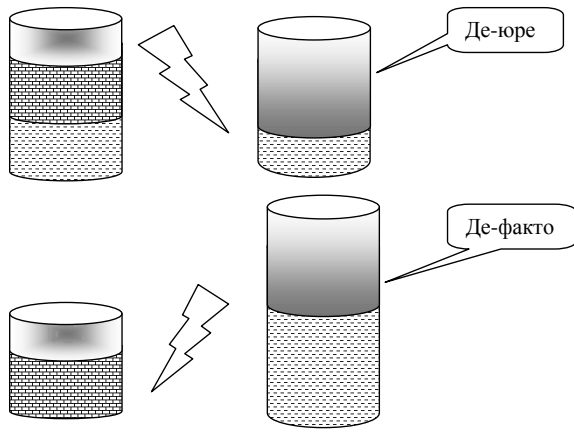

Рис. 3. Модель юридичної та фактичної взаємодії в просторі світової економіки

родної енергії. Для суперетнічної системи такий поштовх може бути тільки один — імпульс, що ініціює етногенез. У свою чергу, даний імпульс має цілком природне походження і є незалежним від раціональної волі людей [11, с. 291—301]. Це означає, що унікальність етносу як енергетичного потоку (профіль графіка етнічного прискорення) також буде незалежною від докладених зусиль та виконаної праці людей у межах етнокультурних просторів.

Профіль графіка етнічної напруженості (фактично, прискорення) люди змінити не в змозі, але їм цілком під силу змінити швидкість (інтенсивність) споживання енергії, тобто, в економічному контексті, загальний рівень споживання як в сторону зменшення, так і збільшення. Саме це час від часу має місце при проведенні будь-яких економічних перетворень та реформ. Однак при незмінному профілі графіка прискорення як мінімальних прирощень інтенсивності споживання енергії, зміни в її витратах завжди будуть однозначно свідчити щодо відповідних пропорційних змін в її трансформаціях у результати праці. Тобто при незмінному характері прискорення етнічного вектора (поток) всі його економічні зусилля будуть чітко скориговані у відповідності до схеми "більше спожили — більше виробили, менше спожили — менше виробили". Щоб змінити таку пропорційність, необхідно змінити значення етнічного прискорення, а саме: над цим чинником люди не мають влади. Звідси випливає важливий висновок, що штучне збільшення або скорочення споживання енергії не змінюватиме значень енергетичних параметрів суперетнічної системи (етнокультурного простору). Іншими словами, економічні реформи не змінять значень енергетичної щільності та напруженості суперетносу, оскільки саме ці фактори не залежать від раціональної волі людей [12].

У процесі проведення економічних перетворень одним із найважливіших завдань є залучення інвестицій до різних галузей господарства. Сам процес надходження іноземних інвестицій практично завжди означає зміну структури власності в економічній системі конкретної держави. Тобто інвестор з іншого етнокультурного простору або купуватиме визначені підприємства чи засоби виробництва, або набуватиме прав на вироблену

ними продукцію. Це означає, що частина існуючих чи тих, що з'являться в майбутніх періодах, матеріально-технічних та інтелектуальних цінностей, які в культурному сенсі належать до одного конкретного суперетносу, юридично змінять свого власника на представника іншого етнокультурного простору. Але ж проведення будь-якої економічної політики, стимулювання інвестицій (у разі, якщо вони самі не йдуть) чи юридична зміна власника однозначно являють собою дію, цілком і повністю обумовлену раціональними міркуваннями людей. Тому це, у свою чергу, ніяк не змінюватиме енергетичних параметрів суперетнічної системи [1, с. 84—86]. Отже, етнокультурна приналежність результатів праці об'єктивно зберігатиметься при зміні їх юридичних власників на представників іншого суперетносу. В свою чергу це означає, що зміни в праві власності не можуть вплинути на ті процеси у світовій економіці, що енергетично обумовлені взаємодією етнічних колективів між собою. Таке твердження виглядає трохи парадоксальним, втім етнічні характеристики інваріантні, тоді як юридичне закріплення права користування певними ресурсами — це лише ще одна з можливих систем виміру для етнічного чинника.

Таким чином, у моделі "розрядки енергетичного потенціалу" суперетносу роль матеріально-технічних та інтелектуальних результатів праці людей відіграють виключно ті з них, що відчуються за критерієм етнокультурної приналежності у відповідності до підсвідомого сприйняття "свій — чужий" [1, с. 32]. На цю картину ніяк не впливатимуть будь-які зміни в юридично закріпленому праві власності на результати праці, що являє собою раціональний вплив людини на результати економічної діяльності. Таким чином, зміна власника матеріально-технічних чи інтелектуальних цінностей на представника іншого суперетносу не змінює культурної приналежності таких цінностей, а відповідно, зберігає на попередньому рівні енергетичну щільність та напруженість суперетнічної системи. Це означатиме, що процеси енергетичного обміну, які визначають структуру міжнародної економіки, не будуть залежними від всієї сукупності операцій купівлі-продажу в умовах світового ринку. У відповідності до запропонованого визначення, зміна енергетичних параметрів гіпотетично може відбуватися тільки тоді, коли за критерієм етнічного підсвідомого відчуття відповідний результат праці людей перейде до іншого етнокультурного простору. Тобто коли представники суперетносу, які безпосередньо виробляють конкретний продукт, раптово почнуть сприймати його як "культурно чужий", а до того ж юридичний власник цієї продукції одночасно починає сприймати цю продукцію як "культурно рідну".

Таким чином, стає можливим розширити попереднє визначення: зміна юридичної приналежності результатів праці людей у вигляді матеріально-технічних цінностей чи інтелектуальних здобутків, створених всередині одного суперетносу, не змінює ані енергетичних параметрів цього етнокультурного простору, ані етнокультурної приналежності нового власника таких цінностей. Отже, етнічний фактор в економіці проявляється в тому, що процес зміни власників як логічний результат міжнародної інвестиційної політики ніяк не

впливатиме на енергетичну суперпозицію в структурі світової економіки. Тобто при цьому не змінюється характер первинних етнічних потоків енергії, які фактично і є джерелами для активізації ринкових відносин на міжнародному рівні. А відповідно, інвестиційна активність все ж не може радикально вплинути на прояв та результати процесів енергетичного обміну, які складають основне підґрунтя світової економічної діяльності. Тому при подальшому дослідженні процесів міжнародної економічної взаємодії як суперетноси мають розглядатися великі енергетичні системи, приналежність до яких певних матеріально-технічних та інтелектуальних цінностей визначається виключно психологічним відчуттям етнокультурної єдності [6, с. 39—60; 7, с. 62—92; 11, с. 11—67], а не юридичною приналежністю (рис. 3).

У силу описаних особливостей можна стверджувати, що етнічний чинник в економіці — це далеко не культура чи народні традиції та звичаї, а феномени енергетичної щільності та напруженості як параметри етнокультурних систем. На відміну від етнографічних описових характеристик, енергетичні параметри суперетносу є природним результатом прояву законів фізики і термодинаміки в процесі кругообігу енергії та речовини в довкіллі. Саме тому вони цілком можуть бути вимірянні з точністю, що дозволить задля цілей економічної практики порівнювати суперетноси між собою за єдиною системою кількісного виміру з точки зору господарської ефективності.

ВИСНОВКИ

Аналіз прояву етнічного чинника як енергетичного потоку в просторі світової економіки, а також його розгляд у категоріях векторного поля дозволяють визначити, що природну дискретність етнокультурних просторів обумовлює динаміка етнічного вектора — швидкість зміни інтенсивності споживання природної енергії. При цьому енергетична щільність етнокультурного простору не залежить від розподілу юридичних прав власності на його складові елементи серед представників різних суперетносів. Така незалежність енергетичних властивостей суперетносу від операцій купівлі-продажу тягне за собою їх цілковиту незалежність від типу політичної чи соціально-економічної системи. Отже, у світовій економіці юридично взаємодіють одні суб'єкти (країни), а фактично — зовсім інші (суперетноси). Тому один з головних результатів прояву в економіці етнічного фактора можна сформулювати так: "Ресурси належать тому, хто ними фактично користується, а не тому, кому вони належать де-юре".

Література:

1. Двойных К.Е. Парадигма экономического вампиризма: этническая основа экономики: монография / Двойных К.Е. — Одесса: Юридическая литература, 2007. — 448 с.
2. Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера Земли / Л.Н. Гумилев. — СПб.: Азбука-классика, 2002. — 608 с.
3. Панарин А.С. Искушение глобализмом / А.С. Панарин. — М.: ЭКСМО-Пресс, 2002. — 416 с.

4. Милов Л.В. Великорусский пахарь и особенности российского исторического процесса / Л.В. Милов. — М.: РОССПЭН, 2001. — 576 с.

5. Платонов Ю.П. Народы мира в зеркале геополитики (структура, динамика, поведение) / Ю.П. Платонов. — СПб.: СпбГУ, 2000. — 432 с.

6. Меняйлов А.А. Психологический анализ великой борьбы / А.А. Меняйлов. — М.: Крафт+, 2004. — 576 с.

7. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей / Д.Б. Богоявленская. — М.: Академия, 2001. — 320 с.

8. Сорокин П.А. Человек, цивилизация, общество / П.А. Сорокин. — М.: Политиздат, 1992. — 544 с.

9. Паршев А.П. Почему Россия не Америка / А.П. Паршев. — М.: Изд-во "Крымский мост-9Д", 2000. — 414 с.

10. Литвиненко О.В. Информационные влияния и операции / О.В. Литвиненко. — К.: НISД, 2003. — 240 с.

11. Смирнов И.В. Психология / И.В. Смирнов. — М.: Холодильное дело, 2003. — 336 с.

12. Двойных К.Е. Эффективность экологической ниши годовального ландшафта: векторная инвариантность этнических процессов / К.Е. Двойных // Агросвіт. — 2014. — № 11. — С. 9—15.

References:

1. Dvoynikh, K.E. (2007), Paradigma ekonomicheskogo vampirizma [The paradigm of economical vampirism], Law literature, Odessa, Ukraine.

2. Gumilev, L.N. (2002), Etnogenes I Biosfera Zemli [Ethnogenes and biosphere of the Earth], Azbuka-klassika, S.-Petersburg, Russia.

3. Panarin, A.S. (2002), Iskushenie globalizmom [Globalizm temptation], EKSMO-Press, Moscow, Russia.

4. Milov, L.V. (2001), Velikorusskiy pahar' I osobennosti rossiyskogo istoricheskogo protsessa [The great Russian ploughman and historical process particularities], ROSSPEN, Moscow, Russia.

5. Platonov, Y.P. (2000), Narody mira v zerkale geopolitiki (struktura, dinamika, povedenie) [World nations within geopolitics mirror (structure, dynamics, behavior)], SpbGU, S.-H.-Petersburg, Russia.

6. Menyailov, A.A. (2004), Psihoanaliz velikoy borby [The Great battle psychoanalysis], Kraft+, Moscow, Russia.

7. Bogoyavlenskaya, D.B. (2001), Psihologiya tvorcheskih sposobnostei [The creative abilities psychology], Akademia, Moscow, Russia.

8. Sorokin, P.A. (1992), Chelovek, civilizatsiya, obshchestvo [The human, civilization, society], Politizdat, Moscow, Russia.

9. Parshev, A.P. (2000), Pochemu Rossiya ne Amerika [Why Russia is not US], Krymskiy Most 9-D, Forum, Moscow, Russia.

10. Lytvynenko, O.V. (2003), Informatciyni vplyvy ta operatsiyi [The informational influences and operations], NISS, Kyiv, Ukraine.

11. Smirnov, I.V. (2003), Psihoekologiya [The psychoecology], Kholodilnoe delo, Moscow, Russia.

12. Dvoynikh, K.E. (2014), "The feeding landscape ecological niche effectiveness: ethnical processes vector invariance", Agrosvit, vol. 11, pp. 9—15.

Стаття надійшла до редакції 11.08.2014 р.